

Tomasz Szubart

Problem znaczenia muzycznego w świetle badań kognitywnej estetyki muzyki

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Celem tej pracy jest przegląd wybranych badań filozoficznych nad znaczeniem muzycznym, opisanie niektórych współczesnych badań w głównych nurtach nauk kognitywnych dotyczących znaczenia oraz funkcji muzyki, analiza tych badań pod kątem możliwości ich odniesienia do problemu filozoficznego, oraz próba zakreślenia ram teoretycznych, w których tytułowy problem mógłby stać się przedmiotem badań kognitywnej estetyki muzyki. W rozdziale drugim referuję wybrane historyczne i współczesne ujęcia problemu znaczenia muzycznego jakie znajdujemy w filozofii muzyki i na ich podstawie staram się przedstawić listę możliwych pytań składowych dla tytułowego problemu, argumentując, że problem znaczenia muzycznego jest powiązany z innymi problemami z dziedziny filozofii umysłu i języka. W rozdziale trzecim skupiam się na zaprezentowaniu wybranych nurtów badań nad znaczeniem muzycznym w – szeroko pojętej – kognitywistyce oraz przedstawiam wybrane badania w muzykologii obliczeniowej, w neurobiologii poznawczej, psychologii ewolucyjnej i tzw. teorii ucieleśnienia (oraz jej krytykę). Celem rozdziału czwartego jest opisanie możliwych ram analizy problemu znaczenia muzycznego, jako zagadnienia kognitywnej estetyki oraz filozofii kognitywistyki, raczej niż problemu czysto filozoficznego. Przedstawiam założenia estetyki kognitywnej oraz interpretuję problem znaczenia muzycznego jako element badań kognitywistycznych, gdzie jednym z kluczowych elementów jest kategoria reprezentacji mentalnej. Argumentuję, że reprezentacja mentalna powinna być elementem teorii znaczenia muzycznego, oraz że najlepszym dla tego celu wydaje się pojęcie reprezentacji ujęte w ramach teorii teleo-semantycznej. Opisuję także problemy metodologiczne, na jakie napotkać mogą badania nad znaczeniem muzycznym, np. na problemy z ujęciem emocji jako gatunków naturalnych. Proponuję mechanycyzm eksplanacyjny jako obiecującą teorię metakognitywistyczną, która pozwala na ujęcie problemu znaczenia muzycznego w szerszych ramach badania nad poznaniem w ogóle. W końcowej części rozdziału czwartego krytycznie opisuję koncepcję tzw. neuroestetyki jako osobnej dziedziny badawczej. Zastanawiam się także nad tym, która teoria metafizyczna mogłaby być uznana za najwartościowszą dla współczesnych badań nad znaczeniem muzycznym, podsumowuję wyniki badań oraz rozważam perspektywy dalszych poszukiwań.

Tomasz Szubart